

KÖZMŰVELŐDÉS.

Az erdélyi romai kath. irodalmi társulat heti közönye.

Megjelenik minden szombaton. — A társulat minden rendű tagjai a lapot agdíjajukért kapják. — Nemtagok részére előfizetési díj: egészévre 4 frt félévre 2 frt, negyedévre 1 frt.

Ugy a Lap szellemi részét illető cikkeik, mint az előfizetési pénzek „Közművelődés” szerkesztőségének Gyulafehérvárra a várba küldendők.

A „Kath. irodalmi társaság.”

A mi után Magyarország minden hü kath. polgára régen sovárgva vágyodott, teljesült; az eszme, mely főleg az utóbbi időkben ugyszólva ellenállhatlan erővel uralta a kath. elméket: testet öltött; a „kath. irodalmi társaság” Magyarországon, az adott viszonyok által parancsolt s jelenleg egyedül sikeres célra vezető módon, f. évi aug. 7-én, megalakult.

Nagy és messze kiható fontosságú ezen esemény a magy. kath. egyház dicsejjes történetében. Kézzel-fogható kezdett ez a rég hangoztatott „kath. tömörülés”, „kath. akció” idáig paragon maradt mezején.

S mi, kik — a szerénytelen ég vádja nélkül elmondhatjuk — ezen örvendetes mozgalomnak, az által, hogy Istenben boldogult Garaynk aláhanyatló kezeiből a kibontott zászlót legelőször fogtuk fel, ugyszólva első motorai voltunk, nem tehetjük, hogy most, az elért nagy eredmény után, ezen igen igen fontos ügyről t. olvasóinkat kimerítően ne értesítsük. E célból álljon itt lapunk homlokán azon nagybecsű memorandum, melyet mint előadó, a „Magyar Állam” fáradhatlan buzgalma főszerkesztője, lovag Lonkay Antal ő nsga terjesztett a nagy értekezlet elé, s a mely, mint az értekezlet tulajdonképi tárgya, méltó, hogy egész terjedelmében minel szélesebb körben megismertessék.

A nagybecsű, memorandumszerű előterjesztés ime így hangzik:

Dicsértessék Jézus Krisztus! Mélyen tisztelt Értekezlet! Méltó örömemet fejezem ki a lelkes érdeklődés felett, melylyel egy szép és fontos kath. ügy előbbvitelére messzeföldről is megjeleneni méltóztattak.

A mai napon, melyen célt akarunk érní, miudenekelőtt Isten szent Lelkét hívtuk segélyül, itt pedig, tanácskozásunk helyén, mint a Mária-tisztelő ösökhöz méltó magyarok, felsóhajtva kérjük annak közbenjárását is, ki a jóakaratu tanácskozóknak mennyei patronája, a jó tanácsók, a szép szeretet

és szent reménység anyja: Mater boni consilii, mater pulchrae dilectionis et sanctae spei. (Sirák fia 24, 24.)

Vajha sikerüljön ma oly meggondoló higgadsággal, oly szép szeretettel s oly szent reménységgel tanácskoznunk, hogy a mit határozottá emelünk, azt teljes sikerre vezetni is képesek legyünk.

*

Értekezletünknek egyetlen, de nagy és szép tárgya minduyájunk előtt ismeretes.

Hosszabb idő óta s ebben az évben már igen sűrűn és sok oldalról sürgetik a kath. irodalom ifju bajnokai, hogy egy kath. irodalmi, különösen szép-irodalmi társaság létesíttessék.

Olvashattuk mindnyájan, mily szépen, helyesen és alapos érvekkel indokoltatott több lapban e sürgetés, s voltak többen, kik egyenesen csekélységemhez, nyilvános lapok utján, azon felhívást intézték, hogy ha kath. irodalmi multamhoz méltó akarok maradni, ne engedjem elhangzani az eszmét, hanem találjak módot, hogy az a létesülés stadiumába hozassék.

Ezen ügybuzgó fiatal barátim, kiket személyesen ismerni nem is volt még szerencsém, egészségem megrendült voltáról bizonyára nem bírtak tudomással, és csakis a tette kész akaratra hivatkoztak, holott feldult egészségemre nagyon ráillenek az Üdvözítő szavai: Spiritus quidem promptus est, caro autem infirma. (Sz. Máté 26. fej.)

Egy kis javulás után mégis, nehogy valaki mulasztással vádolhasson, mult július 3-ra egy szűkebb, kezdeményező értekezletet bátorkodtam egybehívni, mely beható vitatkozás s minden fölvetett kérdés, nehézség s kétely felvilágosítása után egyhangulag abban állapodott meg, hogy egy kath. tudományos és irodalmi társaság létesítésére az akciót meg kell indítani, mely célra aug. hó elejére egy tágabb értekezlet hívandó egybe, a mely egybehívás eszközzésére s az összefüggő teendőkre ismét csekélységem lett felkérve

ly. (cont.) hogy szétküldetett azon hetes alá-

írásu meghívó, melynek alapján ma e teremben megjelenni méltóztattak.

Nem kerestem e terhes tisztet, mely ma osztályrészemül jutott; de ha erre a nyilvánosság előtt, kath. és hazafiúi bizalomból, névszerint is felhívtam, s a kezdeményező értekezlet által is felkértem: erkölcsi kötelességnek tartom kifejteni a m. t. értekezlet előtt a tenforgó nagy tárgyat s aztán felkérni az értekezlet tagjait, vitasák meg az ügyet minden oldalról s emeljék határozattá azon javaslatot, melyet az érvek sulya legajánlatosbnak fog feltüntetni.

*

Egy katolikus szép irodalmi társaság létrehozása lön eredet legindítványozva s egy pár kath. lap sietett a jövődébeli társaságnak legott egyik jelesb írónk nevét kölcsönözni. Azon kitűnő kath. költő, ki kortársunk volt s kinek sirja felett még egy évtől ed sem repült tova, velem, bár sohasem láttuk egymást, sűrű levelezésben és szoros baráti viszonyban állott; nemcsak tiszteltem, de szerettem is őt; azonban a jul. 3-ik kezdeményező értekezlet, behatóan megvitatván ezen társulat-elnevezési kérdést is, úgy találta, hogy az elnevezés időelőtti és másodkérdés: hozzuk létre előbb a kath. irodalmi társaságot, aztán jő meg az idő arra is, szükséges e annak valami külön nevet adni.

Azt is jónak látta a kezdeményező értekezlet, hogy ne kizárólag szépirodalmi, hanem általán kath. irodalmi társaság létesítésére törekedjünk. Egy pusztán szépirodalmi feladatu társulat magában is sok jót eszközölhető egyet volna ugyan; de ha ugyanazon kezdeményező lépésekkel, ugyanazon alapítási fáradaimakkal egy tágabb, nemcsak a szépirodalmat felölelő, hanem sokkal több ágazatu s így sokszorta üdvösb, kihatóbb, vagyis: katolikus tudományos és irodalmi munkásság kerete létesíthető: igen természetes, hogy ez utóbbit illik minden lelkes kath. hazafinak felkarolnia. (Helyeslés.)

Ez okból a kezdeményező értekezlet „Kath. irodalmi társaság” létesítése céljából bocsátotta ki a meghívókat.

*

Most bátor leszek tanácskozásunk rövid programmat előterjeszteni s kifejteni.

Érett és hosszú fontolgatás után, tekintve a tényleges viszonyokat s okulva más kezdeményezők hajótörésein, csak két javaslatot, csak két utat-módot említhetek fel, melyek fölött komolyan tanácskozni érdemes.

Az első tehető javaslat és eljárás mód az: vajjon tanácsos-e, lehető-e, ajánlatos-e, könnyen kivihető-e: egy egészen új, a közönség áldozatkészségéből lassu, hosszas gyűjtögetések által alapítandó kath. irodalmi társaságot kezdeményezni?

A második tehető javaslat és eljárás mód az: nem volna-e sokkal célszerűbb, biztosabb, szép és sikeres jövővel kecsegtető módozat az, ha egy már meglévő, országos kath. társasággal, például a Sz.-István-Társulattal karöltve, sőt annak kebelében oly tudományos és irodalmi osztály állíttatnék fel, mely míg egyrészt kath. irodalmi társaság volna, másrészt a Szent-István-Társulattal való cohaesio, szoros kapcsolat és összhangzatos működés által már a közel jövőben kiszámíthatlan szellemi hasznokat, üdvös gyümölcsöket teremne a hazai katolicizmus, a magyar közművelődés javára, a tudományok kath. szellemű előbbvitelére s a tiszta és nemesirányú szépirodalom termékeny virágoztatására.

Ime e két módozat áll előttünk, mélyen tisztelt értekezlet! vagyis: hogy egészen új, külön társaságot alapítsunk-e, avagy a Szent-István-Társulat kebelében egy „tudományos és irodalmi osztály” felállítását és megalapítását javasoljuk és sürgessük-e?

Vegyük jól szemügyre először az első módozatot: hogy célszerű s óhajtható-e az egészen új társaság alapítása? Mindenesetre óhajtható volna ez, de más kérdés az, hogy kivihető-e az ügyszó méltó arányokban, lehet-e

biztos siker reményével az alapítás divatos útjára lépni vagyis szaporítani néhány ezerrel azon atáirási s gyűjtő-ivek számát, melyekkel, különösen pár év óta tele van a levegő, melyek oly nagy számmal röpködnek asztalainkra, hogy már szinte félünk tőlök s aggódvá kérdezzük, hogy mikép fog prosperálni az a sok, tuczatszámra keletkező közművelődési egyesület?

Mindenesetre találánk mi is, ha gyűjtőiveket bocsátánk ki, nagylelkű alapító is pártoló tagokat; de hány évtized kellene, míg az új kath. irodalmi társaság anyagilag azon helyzetbe jőne, hogy produktív irodalmi tevékenységét megkezdhesse? Fogunk is találni alapító és pártoló tagokat; még felhívás nélkül is lesznek alapító tagjaink, lesz alaptökenk, lesz miből pályadíjakat kirtűnünk, meg fognak rólunk emlékezni a végredelekezők; de csak az alakulás azon módja mellett, melyet alább ajánlani szerencsés leszek.

Irodalmi és csupán szellemi célú társaságot alapítani hazánkban még akkor is igen nehéz vala, midőn hasonló társaságok, még nem léteztek és mikor gyűjtő-ivekkel nem zaklatott, pihent lelkek- és kedélyekhez fordulhattak az alapítók.

Maga a m. t. akadémia nem volt-e félszázadon át pium desiderium? A nemzet legjobb fiainak bármily buzgó s kitartó törekvései mintegy „átokkúty alatt” hárba sorvadoztak oly hosszú időn át, míg nem 1823-ben elhangzott az országgyűlésen az egyik legnagyobb magyarnak, egy kath.-konzervatív mágnásnak hatalmas szava: „Hogy létesüljön a m. tudós társaság, felajánlom egy évi jövedelmemet, hatvanezer forintot!” A gyáva és remegő nyulak, a minden kezdeményezéstől félő s inkább a semmittevésre hajló sivár és önző lelkek akkor sem hiányoztak s az adott fenséges példa daczára, gúnyosan azt kérdezték Széchényi István gróftól: „Ha egész évi jövedelmét odaadja, miből fog megélni?” Es kapták a választ: „Nagyon takarékos leszek és segíteni fognak barátaim.”

A kislelkűek ámulására gróf Széchényi dicső példája szikrát vetett más kath. mágnások és hazánk főpapjainak keblében. Mert gr. Széchényi hatvanezer forintos áldozatához csakhamar negyvenezer forinttal csatlakozott gróf Károlyi György, aztán megközelítő nagy összegekkel az ország hg-primása, a gróf Andrássyak, Batthyányiak, Eszterházyak s bizonyos idő múlva maga az apostoli király, az áldott emlékü V. Ferdinánd tizezer forinttal.

Es mégis csak hat évi vajadás, stagnálás, tervezés, készülgetés után alakulhatott meg a „m. tudós társaság”, amint akkor és azután sokáig nevezték. Mennyi ideig kellene egy új, még pedig kath. társaságra kéregetni és gyűjtögetni most, midőn csillogó czégek és jelszavak alatt minden héten új és új adakozásra szólítanak fel, midőn a „hazafias, humánus” stb. stb. célú zaklatások alatt az adakozási nagylelkűség szinte megbénul, s midőn gróf Széchényi István és gróf Károlyi György szabásu mágnásokat lámpással is sokáig kellene keresni?!

Említsem-e a harminczas és negyvenes évekből a Kisfaludy-Társaság keletkezését, hosszas vajadását, stagnálását, alapítványainak s pénztárának viszontagságait, míglen évtizedek múlva, az összes sajtó lelkes és nagymérvű pressziója által sikerült a nemzet minden rétegéből újra annyi alapítót szerezni, hogy a társaság mostani szerény helyzete és még szerényebb produktív tevékenysége biztosítva legyen?!

Hozhatnék fel még több példát is részint stagnáló új irodalmi társaságról, még pedig csillogó nevek, „bálványozott” czég s folytonos nagyhangu reklamok daczára; részint olyan új kezdeményről, mely a létesülés stádiumába sem tudott eljutni. De minek részleteznem mindezt oly sokoldalú és finom műveltségű, oly tájékozott férfiak előtt? Inkább azon fiatal barátim optimizmusával óhajtok kissé foglalkozni, kik ifjui tüzzel egészen önálló új irod. társaságot kívánnak, és azt egész könnyű-

séggel létesíthetni vélik. Idézem szóról-szóra véleményöket, a mint azt egy kath. heti közlönyben nyilvánították:

„Ők olyan társulatot kontemplálnak, melynek 100—200 alapító, 8—10.000 pártoló s 40—50 működő rendes tagja lesz. Ha az a 8—10.000 pártoló tag, 2—3 frt évi illetményéért minden évben 3—4 jó könyvet kap, akkor el fogjuk érni a nagy célt, mely felé minden kath. író és könyvkiadó jelenleg sóvárog, azt u. i., hogy kath. olvasó-közönséget teremünk, melylyel jelenleg — a szó szoros értelmében — nem bírunk.“

Már ami az optimizmust illeti, magam is teljes életemben optimista voltam. Most is igen gyarló egészségem daczára, hogy a hozzám nyilvánosan intézett felhívásoknak megfelelek, nem irtóztam a kezdeményező értekezlet összehívásától. Ez is annál nagyobb mérvű optimizmus vala, minthogy most sem hiányoztak az olyan vélemények sőt üzenetek, hogy „mire való az ily mozgalom, abba kell hagyni, nem lesz belőle semmi“ stb. stb. Amde minden optimizmusom mellett sem oszthatom némi ifju barátim főnebb idézet vérmes reménykedéseit. Hiszen ama tervezet és szerint az új szépirodalmi társaság „tagilletményes második Sz. István-Társulat“ akarna lenni; csak azzal a küönbséggel, hogy míg a Sz. István-Társulat évi 3 frtért különféle jó munkákat ad, az új társaság csak szépirodalmi néhány könyvet akarna évi 2—3 frt tagdíjért szolgáltatni.

No csak az kellene még, hogy az épen most szilárdabb gyökereket verő Sz. István-Társulat ellenébe maguk a katolikusok versenytársat akarjanak állítani. Ennek nem szabad történnie! Elég sok téren vagyunk oldott kéve, scopae dissolutae. Tehát legalább ott, hol már némi egyesülést sikerült elérnünk, kétes kimenetelű verseny társzása hátrahagyottan kerülendő.

„8—10.000 pártoló tagról“ almozónak némely ifju barátaink. Hát hány esztendő, hány évized kellett, hogy a Sz. István-Társ. pártoló tagjainak száma csak 3—4000-re emelkedjék?! Hány évized kellett, hogy egy korrekt-katolikus napilap nem 8—10.000-ot, hanem a tízezernek csak egy negyedrészét is maga köré gyűjtse?! Legyenek meggyőződve az ifju és minden koru kath. írók és olvasók, hogy a szégyenletes mély sünyedés után, melybe a liberálistikus által megrontott hazai kath. értelmiség sünyedett minden talpalatnyi tért csak lassan, fájdalmas küzdelem s megszenvedés útján lehet visszahódítanunk. Rohamos jobbrafordulást csak azon kath. nemzet knei tapasztalunk időnkint, melyek vérkeresztiségen, kofosztatás s kínos üldöztetésen mentek keresztül. Minket a jóságos Gondvisetés érdemünkön felüli irgalommal megkímélt meg a legrosszabbtól s időt enged, hogy mások karán okulva, bölcsen megölözzük a veszélyt, felismerjük az egyesülés erejét s üdvös tevékenységre ébredjünk.

Azt mondtam imént, hogy nekünk minden talpalatnyi tért csak lassan, fájdalmas küzdelem s megszenvedés útján kell visszahódítanunk; de ne feledjük, hogy a talpalatnyi visszafoglalgatás legott nagy és örvendetes dimenziókat ér el, mihelyt számosan, sok ezren, sőt tömegesen, egyesült erővel veszünk részt a visszahódítás munkájában.

*

Ugy hiszem, m. t. Értekezlet, hogy elég világosan s talán nem alaptalan érveket tüntettem fel a nehézségeket, melyekkel egy egészen új irodalmi kath. társaság alapítása okvetlenül találkozni fog. Azért legyen szabad átmennem a másik, általam főnebb felállított eljárási mód rövid kifejtésére.

Feladatunk megoldásának e másik módját ily formulázással voltam bátor felállítani:

„Nem volna-e sokkal czélszerűbb, biztosabb, sikeres jövővel kecsgetett módokat az, ha egy már meglévő országos kath. társasággal, például a Sz. István-Társulattal karöltve, sőt annak kebelében oly „tudományos és irodalmi osztály“ állíttatnék fel, mely, míg egyrészt kath.

irodalmi társaság volna, másrészt a Sz. István-Társulattal való cohaesio, szoros kapcsolat és öszhangzatos működés által már a közel jövőben kiszámíthatan szellemi hasznokat, üdvös gyűlöcsöket teremne“ a katholicismus, a magyar közművelődés javára, a tudományok kath. szellemű előbbvitelére s a tisztá és nemesb irányu szépirodalom virágztatására.“

Ez az eljárási mód, meggyőződésem szerint, az adott viszonyok között biztosnak, czéiravezetőnek ígérkezik. Ha nemzetünk 30—40 millióból állana, ha irodalmunk, ugy miként a világyelvek irodalmi, a haza határain túl is olvasókra számíthatna: okvetlenül és bátran külön s onálló kath. irodalmi társaság alapítására szavaznék; de az adott viszonyok között legtanácsosabb lesz arra törekedni, hogy a Sz. István-Társulat kebelében olyan új intézmény létesíttessék, mely míg egyrészt megvalósítja azon feladatot, mely minket ma tanácskozással összehozott, másrészt magát a Sz. István-Társulatot a fejlődés azon fokára képes emelni, mely után a kath. elemek régén vágyódnak.

Hogyha az ügyre kellő szorgalom fordítatik, egy év sem kell hozzá s a Sz. István-Társulat szervezetébe illesztendő tudományos és irodalmi osztályalakjában létesítve és már működésben is láthatandjuk az ohajtvá várt „kath. irodalmi társaságot.“

Hogy előlegesen is bővebb tájékozást legyen nyújtva s a tárgy felett mindjárt megnyilandó diskusszió is világosabb és szabatosabb lehessen, bátor leszek előadni, mikép gondolom én az ügy keresztültételére a modus procedendi-t.

Feltéve, hogy, amint remélem a m. t. Értekezlet mai feladatunk megoldásában a 2. ik eljárási módot emélf határozattá, ez esetben választ a m. t. Értekezlet egy tekintetű számú bizottságot, azon kiküldetéssel, hogy konstalván magát, vagyis elnököt, titkárt s jegyzőt választva, mendenekelőtt a Sz. István-Társulat főm. védnöki karához, illetőleg a fővédnökhöz az orsz. bib. keziréséhez forduljon azon fűi kéréssel, hogy ügyekezünkre főpásztori áldását s magas helyeslést adni méltóztassék. Azután legott készítse el az emlékiratszerű beadványt a Sz. István-Társulat nagy. elnökségéhez és igazgató választmányához aziránt, hogy emlékiratunkat érdemlegesen tárgyalni; azt elvileg elfogadni és saját kebeléből megfelelő számú bizottságot küldeni méltóztassék, amely sz. istván-társulati bizottság a mi bizottságunkkal együttes üléseket tartva közös tanácskozásban dolgozzák ki a részleteket és szabályokat, melyek szerint a „kath. irodalmi társaságot“ képzendő „tudományos és irodalmi osztály“ a Szent-István-Társulat kebelében felállítandó leendne.

A két bizottság a közös tanácskozásokban kidolgozott laboratóriumot azon kéréssel terjesztené ismét a Sz. István-Társulat elnöksége és igazgató választmánya elé, hogy megvitattván és elfogadván azt, oly helyeslő és ajánló indokolással terjessze a jövő évi (márcziusi) közgyűlés elé, hogy annak ottani egyhangu elfogadásához kétség se férjen.

Ekkép történhetnék meg, hogy az új „kath. irodalmi társaságot“, mint a Sz. István-Társulat szervezetébe oltott „tudományos és irodalmi osztályt“ nem is egy év alatt, már a jövő tavaszkor létrehozva sőt működve láthassuk.

Az, m. t. Értekezlet, nem okozhat semmi aggályt s józan észszel föl sem tehető, hogy a Sz. István-Társulat nagy. elnöksége és igazgató választmánya vonakodnék a jelen díszes értekezlet annyira katholicus és hafias ajánlatát elfogadni.

Ez erkölcsi és társadalmi lehetetlenség. Hisz akik itt tanácskozássra gyűltünk, legtöbbit, legtöbbynire tagjai vagyunk a Sz. István-Társulattal, sőt sokan ott vagyunk az igazgató választmányban. Némelyek közülünk ott álltak ama társulat bölcsőjénél, előmökdtői. hordnokokai, té-

nyezői voltak legfontosabb érdekeinek évtizedeken át. Mihelyt birni fogjuk a fém. védnöki kar, illetőleg biboros fővédnök áldását és helyeslését, nem kételkedem, hogy a nagymélt. elnökség magas helyeslését is megnyerjük: hisz az általa létesítendő nagy Revue számára a mi óhajtatásunk szerinti „tudományos és irodalmi osztály“ a munkatársak irodalmi talanszát fogja képezetni.

Azt se hozza fel senki, mint valami aggályt, hogy ezen egész akció a Sz.-István-Társulat alapszabályainak módosítását fogja megkívánni. Ez nem okoz bajt. Minden társulat a fejlődő viszonyok szerint módosíthatja alapszabályait, amint ezt mindkét farszágos kath. társulatunk, továbbá maga a „magyar tudós társaság“-ból lett. „M. tud. akadémia“ és más társulataink tapasztalták és gyakorolták. Beillesztetik a Sz.-István-Társulat alapszabályai közé egy új szakasz, felterjesztetik megerősítés végett s egy hónap alatt az egész módosítási munkán át lehet esni.

Hátra van arról is adni egy kis tájékoztatást, milyen szervezeti legyen az a kath. irodalmi társaság, mely a Sz.-István-Társulatba egyelőre „tudományos és irodalmi osztály“ neve alatt beillesztetnünk. „Egylet“ mondom, mert a dolgok fejlődésével más nevet is nyerhetend ezen új intézmény, a miről azonban már most bővebben beszélni korai volna.

A felállítandó „tudományos és irodalmi osztály“ szervezetét“ tehát, véleményem szerint, következőleg lehetne javasolni:

„A Sz.-István-Társulat „tudományos és irodalmi osztály“ védnökökül kéri fel először ugyanazokat, kik a Sz.-István-Társulat védnökei, vagyis az ország összes főpásztorait, de ezek sorában egyszersmind a mélt. jászóvári prelátust, a csornai prépost és a zirc-cisterci apát urakat; másodsor a Sz.-István-Társulat két elnökét, és még kath. mágnaink diszes sorából tizenkettőt.

A „tudományos és irodalmi osztály“ huszonnégy választott rendes tagból fogna állani, kik aztán évenként egyszer ünnepélyes közgyűlésen, számhoz nem kötött levelező tagokat választanak.

A 24 rendes tag megválasztásában részt vesznek: a) a magas védnöki kar összes tagjai; b) a mélyen t. Értekezlet által a mai napon az ügy szervezésére s célhoz juttatására kiküldendő nagy bizottság összes tagja; c) a Sz.-István-Társulat által a mi nagy bizottságunkkal a szervezés együttes kidolgozására kiküldendő bizottság összes tagjai; d) az esztergomi s egri főmegyék, a nagyváradi s csanádi egyházmegyék, valamint a Sz.-Benedek rend azon dignitáriusai s papjai, kik a m. tud. akadémiának tagjai; e) a budapesti tud. egyetem hitnani karának három kiküldöttje; f) a kolozsvári egyetem kath. tanárainak irodalommal foglalkozó két kiküldöttje; g) a budapesti József-műegyetem kath. tanárainak irodalommal foglalkozó két kiküldöttje.

A választás előkészítésére a m. t. Értekezlet által mai napon kiküldendő nagy bizottság a Sz.-István-Társulat hasonló bizottságával együttesen héttagu albizottságot küldenek ki. Ezen albizottság választ magának elnököt, még pedig olyant, ki neki 24 rendes tag választását eszközölje nagy gyűlésen az előadott fontos tisztelet vehesse.

Az így választandó 24 rendes tag a kebelében időnkint betöltendő helyeket csupán a magas védnöki kar részvételével önmaga fogja betölteni.

A tudományos és irodalmi osztály“ soha semmi költséget, terhet vagy hátrányt nem akar okozni a Sz.-István-Társulatnak, hanem inkább előmenetelt, hasznot és terjedést. Mert a „tudományos és irodalmi osztály“ saját külön alaptőkével fog birni, melyet egyéb pénzek és alapoktól elkülönítve ugyan, de a Sz.-István-Társulat pénztárnoka fogná kezelni. A „tudományos és irodalmi osztály“ mindig csak saját alaptőkéjének kamatja

erejéig fog irodalmi vállalkozásokba bocsátkozni, feltékelnyen őrizve azon szoliditást, melytől lassankint prosperálást, jó hírnevet és gyarapodást nyerhetend.

Itt oly pontra kell kitérnem, melyet azért nem melőzhetek, nehogy következetlenség látszasson. Azt mondtam ugyanis előadásom első részében, hogy ha ui, külön társaságot akarunk alapítani, a gyűjtőivel való alapkérés s kéregetés után évtizedekig sem leendnénk képesek az önálló irodalmi tevékenységet elkezdni. Most azt kérhetné valaki: mikép van, hogy a Sz.-István-Társulat kebelében szervezendő „tudományos és irodalmi osztály“-ról már előre azt hirdetem, hogy külön alaptőkével fog birni. Halljuk.)

Szolgálok magyarázatul az, hogy a „tudományos és irodalmi osztály“ azon feltétel alatt, hogy a Sz.-István-Társulattal való szoros kapcsolatban létesítsék, nem szorulva a már mindenütt perhorreskált gyűjtő iverke, önkényes nagylelkű alapítókra fog találni. sőt a nekem tett szép nyilatkozatok szerint már talált is, miről a létesítés napján minden katolikus örömmel fog értesülni. Saját csekélységem részéről, miután a tetek embere szeret lenni, kijelentem, hogy azon napon, melyen a Sz.-István-Társulat jövő közgyűlése a fent vázolt tervezetett elfogadja: ötszáz forintnyi tőkével az alapítók sorába lépnek. (Éljen)

Ne kívánja azonban senki, hogy az általunk létesítendő kath. irodalmi társaság vagyis a Sz.-István-Társulatba illesztendő „tudományos és irodalmi osztály“ leendő szervezetének minden részletét már ma felsoroljam és megismertessem. Egész nagy bizottság számára is hosszú időn át nagy és nehéz munka leend a szervezetnek megállapítása.

Az is talán sok, a mit már is nyilvánítani bátor voltam; de annyit tájékozásul, megnyugtatóul és a most következő diskusszió könnyebbitésére szükségesnek tartottam.

És most hálát mondva még egyszer a m. t. Értekezletnek a megjelenésért, és a türelemért, melyet mint előadó vettem igénybe, kérem a tanácskozást, szorosan a tárgynál maradvá megkezdeni, a mely hogy jól vezetve, katolikusokhoz méltóan folyjon le, méltóztassanak megválasztani, ha lehet a közfelkiáltással az elnökséget és a jegyző kart.

Mínhogy szerencsénk van püspököt is tisztelhetni körünkben, bátor vagyok indítványozni, hogy mélt. és ft. Neszveda István főlész. püspök urat a tisztelherbeli elnöki szék elfoglalására fiai bizalommal felkérjük. (Éljen.)

Azonkívül tekintettel arra, hogy a kegyelmes Gondviselés a mai napot további s terjedtebb kath. gyűlésezések nyitányává is teheti: jó lesz választani egy egyházi s egy világi elnököt, egy egyházi s egy világi alelnököt, egy titkár és két jegyzőt.

Egyházi elnökül, hogy az helyben, munkabíró és tevékenységre serény férfiú legyen, ajánlanám ft. s ngos Bogisich Mihály prépost urat, (Éljen) a m. t. akad. tagját; egyházi alelnökül pedig, a vidékre és különösen erdélyre való tekintetből is, a tudományok és irodalom azon klasszikus művelőjére esik tekintetem, kit, mint az erdélyi kath. irodalmi egylet elnökét is van szerencsénk körünkben tisztelhetni, ft. s ngos Veszely Károly prépost urat. (Éljen.)

A világi elnökre és világi alelnökre nézve méltóztassanak meggyőződésök szerint nyilatkozni.

Titkárul tek. dr. Winckler József urat. (Éljen.)

Jegyzőkül ft. Tódor József lapunk szerkesztőjét és tek. Tomor Ferencz urat a „Közoktatás“ szerkesztőjét ajánlom megválasztani. (Éljenek.)

A „Kath. irod. társaság“ nagy értekezlete.

Nagy és fényes részvétellel tartatott aug. 7-én délelőtt a központi papnövelde dísztermében a „Kath. irod. társaság“ nagy értekezlete. A kath. irodalom iránt érdeklődők s a buzgó tevékenységtől áthatottak nagy számban gyülekeztek Magyarország minden részéből. A Királyhágon innen és túl alig volt megye mely ne lett volna képviselve.

Előző napon pénteken este a meghívottak egy része, mely a Pannonia-szálloda földszinti éttermében ismerkedési estélyre gyűlt egybe, hol több órán át élénk hangulatban folyt az eszmecsere, s a meghívottak, kik alig látták egymást valaha, ismerkedtek a közös cél előmozdítása végett. Kilencz órakor fölemelkedet a „M. A.“ főszerkesztője, s általános érdeklődés között vázolta a szombati értekezleten tartandó előterjesztését, mely helyesléssel fogadtatott. Utána föt. R é z b á n y a y József kitűnően ismert művelődéstörténetirónk emelt szót, köszönetet mondva a „M. A.“ főszerkesztőjének a „Kath. irodalmi társaság“ ügyében kifejtett fáradozásáért. Lelkes szavait egyértelmű éljenzés követte. 10 óra felé széledeztek a meghívottak a város különböző részein fekvő lakásaikba, erőt gyűjtendők a szombat nap diskusszióira.

A meghívó szerint ma reggel nyolcz órakor a részvevő dignitariusk, lelkészek, tanárok és szép számú világiak az egyetemi templomban csendes sz. misét hallgattak, melyet ft. P a l o t a y László tisz. nagyvárad-i kanonok és varad-olasz-i plébános ő nga mondott a Szentlélek segítségül hívása végett. Buzgó imában folyt le a félórái idő, mely alatt ft. N e s z v e d a István fölsz. püspök ő mlgának főpásztori imája is fölhatott Isten trónja elé, fél 9 után a meghívottak a díszterembe vonultak, hol mintegy félóráig zavartalanul folyt a fesztelen társalgás. A „M. A.“ főszerkesztőjének indítványára azután az értekezlet küldöttséget választott, mely dr. P e l l e t Ödön apátkanonok, dr. L a u r á n Agoston nagyvárad-i kanonok, dr. K e r é k g y á r t ó Arpád e. tanár ő ngaik, ft. B a l o g h János kunszentmártoni plébános és dr. D é k á n y Rafaalból állott, kik N e s z v e d a ő mlgát kérték föl, hogy az értekezlet körében megjelenjék, s hogy annak tiszteletbeli elnökségét elfogadjá. Ő mlgá engedett a közkéremnek s néhány perc mulva riadó éljenzéssel fogadtatott.

Elfoglalta elnöki székét, buzdító szavakat intézett az értekezlethez, melyek a hazafias és kath. tudomány és irodalom művelése s fejlesztésére lelkesítettek. Az általános szeretett főpásztor szavaira ismét éljenzéssel feleltek. Ő mlgá azután a „M. A.“ főszerkesztőjének adta át a szót, ki is felolvasta a lapunk első oldalain található előterjesztést feszült figyelem közben, s sok helyt általános helyeslő nyilatkozatokkal félbeszakítva. Az előterjesztés felolvasása után, miután elhangzottak az éljenek s a helyeslési nyilatkozatok, a „M. A.“ főszerkesztője a tisztikar megválasztását indítványozta, ami közfelkiáltással eszközöltetett. És amint megválasztattak egyházi elnöknek B o g i s i c h, alelnöknek V e s z e l y ő nagyságai: a világi elnök és alelnök választását a püspök ő mlgá indítványozta, és és pedig az elsőt a „M. A.“ főszerkesztője, L o n k a y Antal kommandátor, a másikat

L u b r i c h Agost egyetemi tanár általánoson tisztelt személyében. Az indítványt egyhangulag elfogadó éljenzés követte. Azonban L u b r i c h ő nga kijelentette, hogy ő csak mint közkatona kívánja szolgálni az ügyet. L o n k a y a közrészvétet híván fel a tudós tanárt legutóbb ért csapást illetőleg, dr. K e r é k g y á r t ó Arpád egyetemi tanárt ajánlja. kit az értekezlet erre egyhangulag világi alelnöknek kiáltott ki. „M. A.“ főszerkesztője azután a jegyzők és a titkár megválasztását indítványozta. Közmegegyezésből lettek jegyzők ké: dr. T ó d o r József lapunk és T o m o r Ferencz, a „Közoktatás“ szerkesztői, titkárrá: dr. W i n c k l e r József, a „M. A.“ belmunkatársa. Megalakulván a tisztikar. B o g i s i c h ő nga mondott néhány szóban köszönetet a közbizalomért; s elfoglalta elnöki székét a tiszt. elnök jobboldalán, míg a jegyzők a tiszt. elnöki szék előtti zöld asztalhoz ültek. Erre megindult a diskusszió a világi elnök magvas előterjesztése fölött.

A felszólalók egész sora következett most kiknek beszédeit lapunk szűk tére miatt nem adhatjuk: a helyett álljon itt az élénk eszmecsere által elért eredmény, mely az értekezlet következő határozatában nyert kifejezést: megalakult u. i. a bizottság névszerint:

Mélt. N e s z v e d a István püspök. Balits Antal, Balogh János, Balogh Sándor, Bogisich Mihály, Breznay Béla, Csaplár Benedek, Csávolszky József, Czibulka Nándor, Dékány Rafael, Fonyó Pál, Haiósv Krizánt, Handeg Agoston, Hortoványi József, Jedlicska Pál, Kador Sándor, Karcu Arzen, Karsch Lillion, Kazaly Imre, Kerékgyártó Arpád, Komlóssy Ferencz, Komócsy Lajos, Luran Agoston, Lehmann Agoston, Lévy Imre, Lonkay Antal, Lubrich Agoston, Luga László, Magdiés István, Maszlaghy Ferencz, Markus Gyula, Mócsy Antal, Molnár Vid, Olsavszky Lajos, Orem János, Palotay László, Pály Ede, Pichler Nándor, Rézbányay János, Rudnyánszky Gyula, Sarmaságh Géza, Schultz Imre, Szulik József, Tódor József, Tomcsányi János, Tomor Ferencz, Való Simon, Walter Gyula, Veszely Károly, Winckler József, Volafka Nándor Zádori János Zimándy Ignác.

*

A nagy értekezlet 1 óra előtt ért végett, 2 órakor a meghívottak bankettre gyűltek össze a Pannonia-szálloda földszinti éttermébe.

T Á R C Z A.

BUCSU.

— PORUMBÁKI MAGÁNYOMBÓL —

JSTEN VELED CSÖNDES MAGÁNY,

ÉLETEM ISKOLÁJA:

ÉLNI, HALNI TANITOTTÁL,

MINT LELKEMNEK BARÁTJA.

MEGTANITÁL MIKÉP ÉLJEK

JÓ ÉS ROSZ SORS KÖZEFETT,

HOGY ELVÉGRE MEGNYERHESSEM
VÉGCELOMAT AZ EGET.

AZ ÜDVÖSSÉG MIKÉNTJE A
LEGHASZNOSABB TUDOMÁNY,
NÉLKÜLE MINDEN ISMERET
CSUPA MEDDŐ ÉS SILÁNY.

ISTEN VELED A TÁVOLBÓL,
HOL MINT TANÁR MŰKÖDÖM;
MIT ÖLÖDBEN TANULGATTAM
SIROMIG TOVÁBB FÜZÖM.

HOLLÓ KÁZMÉR,

Ünnepi naptár.

Verses jelmondatokban.

(Folyt)

Aug. 4. Sz. Domokos hv. ra.

Amikor édesanyád méhében hordoza, — mondják,
Látszék szülnie egy lánglehelésű ebet.
Nőjj fiu! kelljen föl esaholó lángszódra egész föld!
Üzni, meződ leszen itt, a pokol ördögeit.

Aug. 5. Havi Boldogasszony.

Éjjel forró nyártt hó lepte az Esquilin ormát:
A Szüz mint egy jelt küldte e tiszta lepet.
Hogyha a kétérzet fogná égetni a mellett:
Ok Szüz! veszni ne hadd, ejjs reá égi havat.

Sz. Oszwald, angol kir. vt.

Üldözék, menekült, Skóthonban lelke is épült;
Majd othonn hiteért kész leve ontani vért.

Sz. Afra vt.

Afra miként Magdó, kéjtől azelőt' vala lángzó:
Bünhődik ez könnyén, az meg a máglya öln.

Aug. 6. Ur szme változása.

„Jó itt lenni nekünk, itt három sátrót emeljünk“;
— Szóla az elragadott Péter a Tábor alatt.
Hát ha a mennyország fényébe tekintene orcád:
Mily salakos, mi csömör lenne a földi gyönyör!

Felirat a csiksomlyói „Salvator-kápolna“ boltján,

Isten! SaLVator! szent harCzot harCzoL e „Tábor“;
Hogy ki szÍVébül IMÁD, VIVja ki égl honát.

Aug. 7. Sz. Kajetán hv. ra.

Kajtán mondja: keresd lezelőször a mennyei kedvest,
S rá adatik bizonyán minden egyéb adomány.
Megveti ő a gyönyört, a csábokat, udvari légment:
Épen azért illó, hogy ma az „udvari“ — ő.

Sz. Dónát pk. vt.

„Dónát“ a vagyonát, Krisztusnak egy éltet adott át:
S Krisztustól adatott élete boldog amott.

Aug. 8. Sz. Cziriák, Largus és Smaragd vtk.

„Uri“ egyén Cziriák. — amaz életkönyvbe így írják; —
Largus „bőv“, boldog s nagybecsű „ék“ a Smaragd;

Aug. 9. Sz. Román vitéz, vt.

Ez vala ám a „román“, ki okult Lőrincznek a sorsán.
S most vele egyformán fénylik a hős koronán.

Aug. 10. Sz. Lőrincz szerpap, vt.

E nagy vértanu lesz rostélyán szinte kedélyes:
Égő csipkebokor hire feléje hajol . . .

Aug. 11. Sz. Tiborcz és Zsuzsanna vtk.

Üdvöz hősi Tiborcz! ki a tűzbe belépní nem irtózs,
S tiszta Zsuzsánn! kit a kard illete, nem buja kar.

Aug. 12. Sz. Klára szüz, ra.

Klára „dicső“! nevedet győzelmeidért te kinyerted;
Sok nagy férfi se tett akkora s oly műveket.
Erre érő ér el, melyet éltetsz Égi kenyérrrel;
Életerőd jeleül a szaraczen menekül.

Aug. 13. Sz. Ipoly és Kasszian vtk

Jut Iofarkra Ipoly, jó Kasszianus leve szint' oly
Vértanu, kit szaggat szét tanuló csapat! . . .

B. Gertrud sz. magy. sz. Erzsébet leánya.

Csak nevedet veited nagyanyádtól; tényleg előttd
Dicső példa gyanánt állt magyar édes anyád

Aug. 14 Sz. Özséb, áld. vt.

Mint neve érteti: „jól imádtá“ urat „Eusebjosz“;
A böles pap szavain Maximián maga ing.

Sz. Marczel pk. vt.

Baj, hogy erőst széthuz a jó márónita és drúz;
Jó Marczel! nézd ezt, szyrjaidért esedezz.

Aug. 15. Nagy-Boldogasszony.

Fölszáll, mint harmat s Isten szeme-fényibe olvad:
Akit bün nem ural, lénye az égbe utal.
Mint Fia, csak három napig ült a siri határon.
Hogy kitudák a hivek: hála Tamás szívinek.

Sz. Napoleon vt.

Nem ki világot vert; deki böles, meggyőzni az — embert,
S Isteneért vért ont: áldom e Napoleont.

Aug. 16. Sz. Rókus hv.

Grófi nemes sarj Rók s mégis leszen árva zarándok,
Mellén csügg a kereszt. — Nem mit ezenkor ereszt.
Durva ragály, járvány meghökken, néki nem ártván;
Ám a szerény alakon téved a büszke rokon.

Sz. Jácint, dmokos r. szer. hv.

Érdes köfedelen nyugszik, zordon maga ellen:
Jácint szirma hogyan díszlik ilyen talajon?

Sz. Dioméd orvos és tt. vtk.

A test majd elalél; de a lélek mindörökkön él:
Orvosnak se szabad testre vigyázni csak!

Sz. Szeréna urhölgy

Mint neve, arzza derült, mert rajta a tiszta erény ült,
Enélkül hiu völgy lenne a római hölgy.

Aug. 17. Sz. Liberat és tt. vtk.

„Megmenekül“ „Liberat“: tengerbe találja a sirját;
A menny tengere így élteti végtelenig.

Imets F. Jákó.

KISEBB KÖZLEMÉNYEK.

— **Primitia.** Hunyad-Boiczának apraja és nagyja öröm és büszkeséggel telten sietett f. hó 1-én az Úr házába, hol T. Návrádi János egyházmegyei új áldozár mutatá be zsenge áldozatját a Mindenhatónak. Örömi és büszkeséggel telten sietett mindenki hiszen a primitians Boicza szülötte, egyszerű bányász szülők gyermeke, kit isten kiválasztott hívei közül, felemelt a papi méltóságra, hogy legyen ki közbenjáró legyen és az ő áldásáért esedzhessen.

A díszesen felékesített templomba 10 órakor vonult be az új áldozár mozsár-ágyuk dörgése között, környezve paptársai s a fehér ruhába öltözött leánykák serge által. „Veni sancte“ eléneklése után, megkezdődött főt. Steiniczer manufactorsága mellett a sz. mise evangelium után a szószékre állott főt. dr. Szuchy Béla theologiai tanár, ki mint Boicza szülötte, ugyanannak büszkesége is, és gyönyörű beszédet tartott. Tolmácsolta azon örömet, melyet mindnyájan éreznék, melyben fájdalom a primitiánsnak atyja már nem részesülhetett. Beszélt a papi hivatal méltóságáról és hatalmáról, kiváltképen a bünbocsátási hatalomról és azon hatalomról, melylyel a pap az angyalok fölött áll, t. i.: hogy a sz. misében az Úr Jézus testvévé és vérévé változtathajja a kenyeret és bort. Végül az új misés imáiba ajánlott mindnyájunkat. A teljes assistentiával végzett sz. mise után áldását osztogatá az új misés anyjára, testvéreire, rokonaira, paptársaira s az összes jelenvoltakra:

A vendégek és számos rokonok a primitians által gazdag asztalhoz levének meghiva, hol az általános öröm kitejezést nyert azon számos toasztokban, melyek mondattak ő excellentiájára, Lönhárt Ferencz atyánk és püspökünkre, ki Boiczának oly kegyes pártfogója és jótévője, a primitiánsra, dr. Szuchy ünnepi szónokra, Steiniczer Ede példás buzgó helybeli lelkipásztor urra, t. Lönhárt Nándor gondnok urra, Eckert „bácsira“, főt.

Kroll Rezső piarista tanár urra, ki szintén Boicza szülötte, főt. Pucher Anaclét sz. Ferencz-rendü áldozár, a boiczai és kajaneli bányák igazgatójára dr. Koch urra, ki távol föld szülötte ugyan, de ki a kath. érületnek hivatalnokaival egyetemben oly ragyogó példányképe és megtestesítője, s sok másokra.

Röviden rajzolva, így folyt le a fényes ünnepély, mely Boicza egyházközségének történetében méltán az öröm-ünnepek közé sorozható s annak egyik ragyogó lapját töltendi be. HONDOLI.

I R O D A L O M.

— Megjelent: **„Új magyar Sion.“** Egyházi-irodalmi folyóirat XVII. évfolyam. 1886. júliusi (199.) füzet. Tartalma: A kolostorok feloszlatásáról II. József idejében. — Az egyházi vagy praedial s nemesek és birtokok. Dr. Ozorai Józseftől. — A szabadtörményesség, dr. Csáporitól. — Utivázlatok Németországból, dr. Pethőtől. — Irodalom és művészet. — Vegyesek. Szerk. dr. Zádori I. Esztergomban. Ara 6 frt.

— **„Katholikus Hitoktatás.“** Havi folyóirat a hitoktatás elméleti és gyakorlati művelésére. I évfolyam. 1886. augusztusi füzet. Tartalma: Láng Márton. — A vallásoktatás legfőbb tényezői. — A hituonczság átalakulása a középkorban — Nehány szó König Arturról. — Miért imádkozzuk az angyali üdvözlöt reggeli, déli és esti harangszókor? — Mi a Rózsafüzér? — Gyakorlati kérdések a hitoktatás köréből. — Irodalom. — Levelezés. — Lapszemle. Vegyesek. — Szerkeszti: Fonyó Pál Kalocsán. Ara 2 frt 50 kr.

— **„Tájékozó“** egyházi-irodalmi havi folyóirat, 1886. júliusi füzete. Szerkeszti: Füssy Tamás Budapesten. Ara 6 forint.

— **„Egyházművészeti lap.“** Szerkeszti: Czobor Béla Budapesten VII. évf. 1886. júliusi füzet. 5. és 6. sz.

— **„A sz.-udvarhelyi r. kath. főgymnasium értesítője az 1885—6 tanévről.“** Közrebocsátja az igazgatóság. Tartalma: Udvarhely megye földrajza Soó Gaspártól. — Értesítői közlemények az igazgatóságtól.

A NAPI ESEMÉNYEK KÖRÉBŐL.

— **Meghívó.** A magyarországi lat. és gör. szertrom. kath. tanítók segélyalapjának közp. bizottsága f. évi augusztus hó 25-én Budapesten a közp. papnevelde nagy termében, reggeli 9 órakor közgyűlést fog tartani, melyre a bizottság t. cz. tagjai ezennel tisztelettel meghívotnak. Kelt Budapesten, 1886. július hó 30-án. Márkus Gyula, az orsz. kath. tanítók segélyalapja közp. bizottságának elnöke.

— **Köszönet nyilvánítás.** Kedves elfelejtethetlen leányomnak Gizellának elhalálása alkalmával számos igen tisztelt ismerőseim és kedves tanártársaim becses családjai mindenike benső részvétének melegével törekedett a magam és családom fájdalmát enyhíteni, midőn résztvevő érzelmeiknek tényleg

is kifejezést adtak az által, hogy a temetkezésnél előforduló fáradságokat magukra vállalták, vagy a ravatalt igen díszes és számos koszorúkkal ékítették, kiknek ezért szíveimből eredő hálás köszönettel ez uton is adózom, de hálás köszönettel most mondom ml. dr. Barts Ferencz nagy-prépost s ez időszertint plébános urnak is, ki mindent nagy szíveességgel tett meg a temetés fenyének emelésére, ftd. Gidotalvi Gergely püspöki titkar urnak, ki a gyász istenitisztelete végezte, a neiyi tuzoltói helyettes főparancsnok, Körner Józset urnak s a tuzoltó zenekarnak, mely tiszteletből a ravatalt a temetőbe kísérte, és végül Fogarasy János urnak, ki buzgó faradsággal énekkart alakított ezen temetés díszének emeléséhez. Fogadják mindnyáján halalköszönetemet, melyet meiyen megszomorított családom nevében nyilvánítok. Gyulafehérvart, 1886. augusztus hó 8-án. Dr. Csérni Béla.

— **Pályázat.** A zetelaki róm. kath. népiskolánál üresedésben levő III-ik tanítói állomásra pályázat nyitottuk. A megválasztott köteimeit lesznek: a részére kijelölendő felsőbb osztályban rendes tanítást végezni, egyházi ténykedéseknel narangozást leszámítva — segédkezni kel. mas tarsavai felvitatva. Jövedelme: a) készpénz 80 frt o. e.; b) oszporából 100 frt o. e.; c) 30 kalangya rozs s ugyanannyi zabkepe; d) failleték s csinos lakás az iskola-epületben. Egy sikeresen kiállott év után fizetés-emelésre alapos kilatas. — Pályázni öhajtok felhivatnak keüben okmányoít folyamodványukat a. ulirott iskolaszéki elnökhoz I. evi augusztu. hó 31-ig betérjesztieni. Zetelakan (u. p. Sz. Útvarhely) 1886. aug. 1-én. Andrásy Józset, esperes-plébános iskolaszéki elnök.

— **Pályázat.** A gyergyó-szarhegyi róm. kath. iskolaszék, a helybeli elemi iskolánál egy II-ik tanítónói állomást rendszeresít, melyre ezenen I. e. szeptember 15-ig terjedő hataridőig 400 frt evi fizetés es természetesen lakás, esetleg 30 frt szállás-pénzzel — pályázatot nyitvet. A megválasztando tanítónó vezetí az V. és VI. tananyosztályokat az előnt tantárgyakban es női munkában mint osztálytanító; azonkívül az ismétlő leánykakat, tanítónó tarsavai tárgy szerint beosztva. A véglegesítés az első iskolai év sikeres bevégzése után történik. Pályázni kívánók kellőleg felszerelt pályázati folyamodásukat, a szarhegyi róm. kath. iskolaszékhez címelve — a. ulirott hoz küldjék be. Gyergyó-Szarhegy, 1886. augusztus 20-án Ferencz, isk. sz. elnök.

Havankint

30 egész 80 frtot szerezheth magának

mindenki

tőke és minden veszélyeztetés nélkül
a Magyarországon törvényesen engedélyezett
állampapírok és jutalék-kölcsön-sorsjegyek megvásárlása által.

Ajállatok a jelen foglalkozás jelzésével

LUSTIG MIKSA banküzletéhez küldendők.

Budapest, Lipótváros, templomutca 6. sz.

**Cristóf Ferencz-
féle**

Szobapadozat- fénymáz lak- szagatlan és gyorsan szárad.

Praktikus sajátágánál fogva és egyszerű kezelés-módja miatt igen alkalmas a szobapadozatok befestésére és lakirozására. — Mindenki maga kezelheti. — A lakirozott szoba két óra mulva már használható. Különféle színekben (fehér-festék) és szintelen is kapható (csak fényességet adva).

Próbák- és használati-utasiást kaphatni a raktárakban.

Vidéki raktára: Gyulafehérvárt. Idősb. Misselbacher J. B.-nél

Horgany vonal.

Az osztrák-magyar kir. kormány nyal egyetertőleg

A legbiztosabb, legjobb és legolcsóbb ut

FIUMÉBÓL NEW-YORKRA

Gőzhajó **„OLYMPIA“** 2051 tonna

Eutazás Fiuméből
augusztus 17-én.

Közvetlen utazójegyek és közvetlen podgyász felvétele és tengeri szállítólevelek **Budapestről és Magyarország** más főállomásaitól **Északameri-ka** bármelyik főhelységéhez.

Ezen társulat az egyedüli, melynek joga van **Magyarország főállomásairól** közvetlenül utijegyeket **Amerikába** való utazásra elárusítani.

Szállítások a **földközi-tengeren** közbe eső kikötők számára elfogadtatnak.

Bővebb utasítást nyerni:

Adria-Compagnie által, valamint

BUDAPESTEN és FIUMÉBAN

Hoffmann S. és W.

Magyarország főügynökei Henderson Brothers által
(Horganyvonal)

Kiadja: Az erdélyi róm. kath. irodalmi társulat. Felelős szerkesztő: Dr. TÓDOR JÓZSEF.
Szerkesztőtársak: Dr. CSERNI BÉLA, Dr. SZUCHY BÉLA, STRAUBERT ÖDÖN, Dr. VERESS FERENCZ.

Nyomatott a püsp. lyc. nyomda gyorsajtóján Gyulafehérvárt.